

N:o 4/1937.

Landskapsnämndens framställning till Ålands landsting om antagande av landskapslag angående samarbete mellan två eller flere kommuner.

Efter det landskapslagen om landskommunerna i landskapet Åland den 21 augusti 1930 utfärdats, antogs av riksdagen den 13 maj 1932 en lag om samarbete mellan kommuner, vilken lag närmare utbyggde och preciserade de normer, som i rikets den 27 november 1917 utfärdade kommunallag för landskommunerna gällde för sammanträde med flera kommuners ombud. Sistsagda bestämmelser intogs, såsom känt, jämväl uti landskapets förenämnda kommunallag, vilken ju närmast avsågs att utgöra en välbehövlig kodifiering av de för tiden gällande, uti ett otal författningar spridda stadgandena på det kommunala området.

Ehuru det kommunala samarbetet i landskapet, grundat på bestämmelserna i sagda landskapslag, ej givit anledning till missnöje eller föranlett till friktioner mellan kommunerna, har dock numera omständigheter inträffat, som göra det i högsta grad önskvärt att nya och kompletterande stadganden tillkomme, särskilt rörande befogenheter och den närmare beskaffenheten hos de av gemensam ombudsstämma tillsatta organ, som äga till verkställighet befordra stämmans beslut och övertaga vården om eventuellt beslutade gemensamma inrättningar eller anordningar m.m.d.

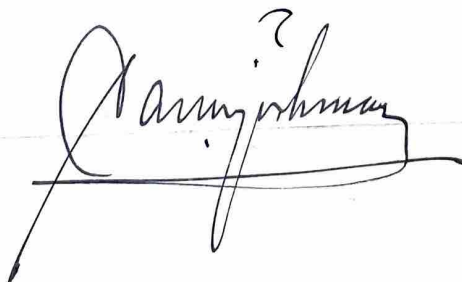
Då de av riket i ovanomförmälda lag av den 13 maj 1932 intagna bestämmelser synas landskapsnämnden vara sakenliga och för det interkommunala arbetet av betydelse, får landskapsnämnden vördsamt föreslå,

att Landstinget ville antaga vidfogade lagför-

slag om samarbete mellan kommuner.

Mariehamn den 17 februari 1937.

På landskapsnämndens vägnar:

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting antagit nedanstående

L a n d s k a p s l a g

om samarbete mellan kommuner.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas härmed:

§ 1.

Önska kommuner att samfällt behandla till deras verksamhetsområde hörande gemensamma angelägenheter, skola ärendena handläggas och avgöras vid sammanträde av kommunernas ombud.

Lag samma vare i fråga om angelägenheter, vilka enligt särskilda lagar och förordningar äro att anse såsom gemensamma för två eller flere kommuner.

~~Kommuner, som äro förenade under gemensam kommunalförvaltning, äro avseende så samarbete med andra kommuner att anse såsom en enda kommun.~~

Vad i detta kapitel är sagt, utgöre icke hinder för kommuner att genom inbördes överenskommelser eller genom andra av kommunerna fattade samstämmiga beslut verka för fullföljande av gemensamma uppgifter.

§ 2.

Kommun, som önskar samarbeta med annan eller andra kommuner, göre därom framställning till den eller dessa kommuner.

Önskar kommun, som icke varit vid sammanträde företrädd, senare ansluta sig till samarbetet, ankomme å sammanträdet att härom fatta beslut

§ 3.

Till sammanträde av ombud för flere kommuner äge kommunalfullmäktige utse ett ombud och tvenne suppleanter; fullmäktige likväl obetaget att, där sådant anses nödigt, låta sig företrädas av tvenne eller högst tre nio ombud. Valbar till ombud eller suppleant är envar, som kan väljas till fullmäktig.

I fullmäktiges protokoll böra antecknas ombudens namn och adresser, samt de angelägenheter, som till handläggning vid ombudens sammanträde överlämnats, ävensom antalet fullmäktige i kommunen. Utdrag ur protokollet, gällande såsom fullmakter för de valda, skall dem tillhandahållas och därjämte utan dröjsmål översändas till fullmäktiges ordförande i den kommun, som utfärdat kallelsen till sammanträdet.

Anföras besvär över val av ombud eller suppleanter, handhave de val-

da likväl sina uppdrag till dess besvären blivit slutligt avgjorda, och, där valet upphäves, nya ombud blivit valda.

Ombudens uppdrag varar intill dess de angelägenheter, för vilkas handläggande ombuden utsetts, blivit slutligt avgjorda. Likväl vare kommun jämväl därförinnan berättigad att återkalla ombuds bemyndigande och utse annat i dess ställe.

§ 4.

Vid ombudens för kommunerna sammanträde utse ombuden inom sig ordförande och viceordförande för den tid ombudens uppdrag varar. Intill dess valet ägt rum, föres ordet vid sammanträdet av fullmäktiges ordförande i den kommun, som utfärdat kallelse till sammanträdet.

Sammanträde hålles första gången å tid och ort, som bestämmas av fullmäktiges ordförande i den kommun, som utfärdat kallelsen till sammanträdet. Vid sammanträdet kan beslut fattas om utsättande av tid och ort för nytt möte. Beslutes härom icke å sammanträdet, äger mötets ordförande eller, där han är hindrad, viceordförande, bestämma om hållande av nytt möte.

~~Mötesombuds kallelse till sammanträdet utfärdas av fullmäktiges ordförande i den kommun, som utfärdat kallelsen till sammanträdet. Vid sammanträdet kan beslut fattas om utsättande av tid och ort för nytt möte. Beslutes härom icke å sammanträdet, äger mötets ordförande eller, där han är hindrad, viceordförande, bestämma om hållande av nytt möte.~~

§ 5.

Valt ombud skall bevisligen tillställas skriftlig kallelse till sammanträde av ombud för flere kommuner minst fjorton dagar före sammanträdet. Kallelse till första sammanträdet utfärdas av ordföranden för fullmäktige i den kommun, som gjort framställning om sammanträdet, och till följande sammanträden av ordföranden för ombudens sammanträde eller vid förfall för honom av viceordföranden.

Är ombud hindrat att deltaga i sammanträde, bör han ofördröjligen här om underrätta den, som utfärdat kallelsen, och åligger det denne att ombesörja inkallande av suppleant. Har sådan anmälan och kallelse icke hunnit tillställas suppleant, men denne annars fått kännedom om hinder för ordinarie ombud, må han anmäla sig att representera kommunen i stället för det uteblivna ombudet.

Uteblir inkallat ombud eller suppleant utan laga förfall från sammanträde, straffes med högst tio dagsböter. Därest sammanträde i följd av deltagarnas fåtalighet icke kommer till stånd eller måste avbrytas, er-

sätte de uteblivna under gemensam ansvarighet vederbörande kommuner de närvarande ombudens arvoden och resekostnader samt övriga av sammanträdet betingade utgifter.

I denna paragrafs 3 moment nämnda böter och annan påföljd ådömas av underrätten å mötesorten och vare allmän åklagare skyldig att utföra åtalet, därest om utevaron hos honom anmäles för väckande av åtal.

§ 6.

Ej må ärende vid sammanträde av ombud för kommuner företagas till behandling eller beslut däri fattas, såframt icke ombud, företrädande minst tre fjärdedelar av sammanlagda antalet kommuner, som utsett ombud till sammanträdet, äro tillstädes.

Varje ombud tillkommer så många röster, som motsvaras av antalet fullmäktige i den av honom företrädde kommunen. Har kommun utsett flere ombud, skall sagda röstetal jämnt fördelas mellan kommunens vid möte närvarande ombud. Såsom beslut gäller den åsikt, för vilken de flesta rösterna avgivits, men då rösterna utfalla lika, den åsikt ordföranden har biträtt.

Röstlängd, upptagande närvarande ombud och dem tillkommande röstetal, skall för varje möte uppgöras och av ordföranden föreläggas mötet till godkännande.

§ 7.

Vid ombudens för kommunerna sammanträde föres protokollet av ordföranden eller under hans tillsyn av den, som mötet därtill utser, och bör i protokollet ingå uppgift över närvarande och uteblivna ombud.

Där justering av protokollet icke vid sammanträde äger rum, verkställs densamma genom utsedda justeringsmän å tid, som av mötet utsättes. Protokollet underskrives av ordföranden och den, som fört det, samt, där protokollet vid sammanträde justeras, av ett ombud för varje vid mötet företrädd kommun, men i annat fall av justeringsmännen. Protokollet jämte därtill hörande handlingar skola, där sammanträdet icke anorlunda besluter, förvaras hos ordföranden.

Då beslut vid sammanträde fattats och protokollet justerats, åligger det ordföranden att utan dröjsmål sända beslutet jämte duplett-exemplar till kommunalnämnden, magistraten, ordningsrätten eller köpingstyrelsen i varje kommun, som utsett ombud till sammanträdet, för att

under trettio dagar anslås såsom om offentliga kungörelser är stadgat. Duplettexemplaret skall sedermera återsändas till ordföranden för ombudens sammanträde med åtecknat bevis om dagen, då kungörelsen anslågs. Så snart nämnda tid av trettio dagar förflutit, anses beslutet vara delgivet kommunen och dess medlemmar.

Angår beslut någon person enskilt, skall detsamma honom bevisligen delgivas genom utdrag ur protokollet, vartill bör fogas anvisning, huruledes besvär över beslutet anföras.

Utgående expeditioner underskrivas av mötets ordförande.

§ 8.

Å ombudens för kommunerna sammanträde må beslut i fråga om grundläggande av gemensam fast befattning, inrättning eller anordning icke fattas, innan ärendet undergått beredning samt därvid uppgjorts förberedande plan och kostnadsberäkning, innefattande såväl anläggnings- som årliga underhållskostnader, ävensom förslag om de grunder, enligt vilka kostnaderna skola fördelas bland medlemskommunerna, så ock förslag där-om, huruvida ett kommunalförbund skall grundas i enlighet med § 10 eller icke. I det senare fallet kunna, därest sådant för genomförande av det gemensamma företaget anses nödigt, i planen jämväl införas bestämmelser om val för tre år i sänder av medlemmar och suppleanter i sammanträdet av ombud och om grunderna för rösträkningen därvid; om fastställande av årlig inkomst- och utgiftsstat och om granskning av räkenskaperna; om ombudssammanträdet rätt att fastställa avgifter för anlåtande av gemensam inrättning, likasom ock att köpa, sälja, byta eller inteckna fast egendom och upptaga lån, samt om medlemskommunernas ansvar för gemensamma lån; så ock om nya medlemskommuners intagande i företaget och tidigare skiljande från detsamma.

Efter det plan och kostnadsberäkning vid sammanträde av ombud godkännts, skall ärendet bordläggas och envar av de i samarbetet deltagande kommunerna beredas tillfälle att särskilt för sig besluta, huruvida de på grundvalen av den godkända planen och kostnadsberäkningen önska ansluta sig till företaget eller ej. Om kommuns beslut skall inom tid, som å ombudens sammanträde blivit bestämd, anmälan göras till ombudssammanträdet medelst utdrag ur fullmäktiges protokoll; och skall kommun, som icke inom utsatt tid gjort anmälan, anses hava avstått från deltagande i ifrågavarande samarbete.

Det åligger sedermera ombuden för de kommuner, vilka anslutit sig till företaget, att upptaga ärendet till slutligt avgörande samt att pröva och besluta, om och på vilket sätt förslaget bör fullföljas. För sådant företag skall, därest kommunalförbund icke bildas, godkännas reglemente, som underställes landskapsnämndens stadfästelse; och skall även då i motsvarande fall iakttagas, vad i § 10 mom. 5 och 8 om kommunalförbund stadgas.

§ 9.

Å ombudens för kommunerna sammanträde ankommer att, för såvitt där- om ej är annorlunda stadgat, i enlighet med föreskrifterna i denna lag bestämma om verkställighet av beslut och bestridande av gemensamma utgifter samt att antaga erforderliga instruktioner för de gemensamma inrättningar, direktioner, bestyrelser eller personer, åt vilka göromål vid sammanträdet uppdragits.

Arvode och resekostnadsersättning åt kommunernas ombud fastställas och utgives av vederbörande kommun.

För avgivande av förklaringar eller utlåtanden till behörig myndighet i ärenden, som å sammanträde behandlats, så ock för anförande av besvär skall vid sammanträde tillsättas en delegation med befogenhet att i dessa avseenden för sammanträdet föra talan. Delegationen äger dock, därest sådant finnes nödigt, inbegära utlåtande i saken av vederbörande kommuner eller föranstalta sammanträde av ombuden för fattande av beslut.

Ordförande och viceordförande för i föregående moment omnämnd delegation tillsättas av sammanträdet.

§ 10.

Har i den ordning, som i § 8 omförmälts, vid sammanträde av flere kommuners ombud beslut fattats om grundläggande av sådan gemensam fast inrättning eller anordning, som anses erfordra en egen, självständig organisation, förvaltning och hushållning, kan sammanträdet för sådant ändamål bilda ett kommunalförbund, och skall vid sammanträdet grundstadga antagas för förbundet och underställas landshövdingens fastställelse.

Beslutanderätten i kommunalförbundets angelägenheter utövas av förbundsfullmäktige, vilka jämte suppleanter för dem utses av medlemskommunerna för tre år i sänder. Kommunalförbundets förvaltning ombesörjer en av förbundsfullmäktige tillsatt förbundsstyrelse, vilken därjämte

har till uppgift att företräda förbundet och bevaka dess gemensamma för del samt att till verkställighet bringa förbundsfullmäktiges beslut. Medelst förbundets grundstadga kan beslutanderätten uti de i grundstadgan närmare nämnda angelägenheter överföras på förbundsstyrelsen, dock icke i ärenden angående väsentlig utvidgning av förbundets verksamhet eller köp, försäljning, byte eller inteckning av fast egendom.

I kommunalförbundets grundstadga böra angivas förbundets namn, ändamål och de kommuner, som tagit del i förbundets bildande, samt den kommun, som skall anses såsom förbundets hemort. Därutöver bör grundstadgan upptaga bestämmelser angående grunderna för medlemskommuns skyldighet att tillhandahålla medel för förbundets verksamhet; angående förbundets rätt att upptaga lån, ävensom inköpa, försälja, byta eller inteckna dess fasta egendom; angående förbundets penningförvaltning och tillsynen däröver; angående fastställande av förbundets årliga inkomst- och utgiftsstat; angående medlemskommunernas ansvarighet för förbundets gäld; angående förbundsfullmäktiges och förbundsstyrelsens sammansättning; angående förbundsfullmäktiges och förbundsstyrelsens beslutförhet och grunderna för röstberäkningen vid fattande av beslut; angående förbundsfullmäktiges och förbundsstyrelsens åligganden, befogenheter och verksamhet i övrigt; angående utseende av förbundsstyrelsen underlydande nämnder och befattningshavare samt utfärdande av erforderliga instruktioner för ordnande av förbundets verksamhet; angående godkännande av taxor för anlitage av förbundets inrättningar; angående revision av förbundets räkenskaper; angående ny medlems inträde i och medlems utträde ur förbundet; angående detsammas upplösning och likvidation; ävensom angående vad i övrigt må vara nödigt för ordnande av förbundets förhållanden i fråga om beslutande- och förvaltningsrättens utövning.

Där icke i grundstadgan annat bestämmes, äge stadgandena i denna lag rörande sammanträde av flere kommuners ombud motsvarande tillämpning i fråga om förbundsfullmäktige.

Äro i lag eller förordning särskilda bestämmelser meddelade angående handhavande av den uppgift, som utgör föremål för förbundets verksamhet, skall grundstadgan därefter lämpas. Tillsynsrätt och därav härflytande befogenheter, som tillkomma offentlig myndighet i fråga om vissa slag av kommunala inrättningar eller anordningar, gälla även sådana företag av motsvarande beskaffenhet, som upprätthållas genom kommunalförbund.

Delgivning av förbundsfullmäktiges beslut skall äga rum på sätt i § 7 mom. 3 och 4 är sagt. Beträffande delgivning av förbundsstyrelsens beslut länder till efterrättelse vad i § 49 i gällande kommunallag för landskommuner sägs om kommunalnämnds beslut; dock så, att beslutets delgivning bör äga rum på sätt i § 7 mom. 3 är föreskrivet. Angår förbundsstyrelsens beslut någon person enskilt, skall det delgivas såsom i § 7 mom. 4 är sagt.

De uppgifter, som jämlikt § 9 mom. 3 ankomma å den i sagda lagrum om förordade delegationen, skola i motsvarande fall övertagas av förbundsstyrelsen.

Vad i denna paragraf är stadgat om antagande och fastställande av grundstadga, äge motsvarande tillämpning, då fråga uppstår om ändring däri, dock med tillämpning vid omröstning av vad därom i grundstadgan bestämts. Utan medlemskommunernas samtycke må dock icke förbundets verksamhet väsentligen ändras eller utvidgas; lag samma vare i fråga om förnyttning eller byte av förbundet tillhörig fast egendom, där icke i grundstadgan annorlunda bestämmes. Bestämmelse i grundstadga angående medlemskommunernas ansvarighet för sammanslutningens gäld må ej ändras utan förbundets fordringsägares samtycke.

Angående förvaltningen av folkskola, gemensam för två eller flere kommuner, är särskilt stadgat.

§ 11.

Där icke i denna lag eller i grundstadga, som uti § 10 omförmäles, är annorlunda stadgat om sammanträde av flere kommuners ombud eller av förbundsfullmäktige, lände med avseende å detsamma i tillämpliga delar till efterrättelse vad i denna lag sägs om kommunalfullmäktiges sammanträde. Beträffande underställning av beslut, fattat vid ombudens sammanträde eller av förbundsfullmäktige eller förbundsstyrelse, äge jämte § 126 i gällande kommunallag jämväl övriga stadganden i dess IX kap. motsvarande tillämpning.

§ 12.

Den, som icke nöjes åt beslut, fattat av kommunalfullmäktige, kommunalnämnd eller prövningsnämnd, eller vid sammanträde av ombud för flere kommuner eller av förbundsfullmäktige eller förbundsstyrelse eller ock, i det fall, varom i § 19 kommunallagen stadgas, av kommunalfullmäktiges ordförande, äger rätt att däröver anföra skriftliga besvär, vil

037

ka jämte det överklagade beslutet skola av klaganden själv eller hans lagligen befullmäktigade ombud till landshövdingens ämbetet i länet ingive eller av klaganden insändas inom trettio, men för Lappmarkens härad och för Petsamo kommun inom fyrtiofem dagar. Denna tid beräknas:

- 1) i fall beslutet blivit uppläst i den ordning § 26 i kommunallagen innehåller, eller anslaget på sätt i § 49 samma lag föreskrives, från den dag, då uppläsning eller anslag ägt rum;
- 2) i händelse beslutet rör någon person enskilt eller annan kommun, ävensom för de i § 19 kommunallagen eller § 7 mom. 3 och § 10 mom. 6 i denna lag nämnda fall, från den dag, då beslutet delgivits, samma dag likväl oräknad; samt
- 3) då besvären gälla prövningsnämnds beslut, från dagen för dess avsägande.

Klaganden skall tillika till besvären foga utredning därom, från vilken dag besvärstiden skall räknas.

Försummar klaganden vad sålunda är föreskrivet, gånge förlustig sin talan mot beslutet.

Rätt att anföra besvär över beslut, som fattats å sammanträde av ombud för kommuner eller av förbundsfullmäktige eller förbundsstyrelse tillkommer den, som anser sin enskilda rätt kränkt, kommun, som deltagit i ombudens sammanträde eller tillhör kommunalförbundet, så ock medlem av sådan kommun.

§ 13.

Utställas besvären till vederbörandes hörande, sände landshövdingen, så fort sig göra låter, handlingarna till kommunalfullmäktiges, kommunalnämndens eller prövningsnämndens ordförande, och ankommer det å ordföranden att inom av landshövdingen utsatt tid insända vederbörandes förklaring eller utlåtande till landshövdingens ämbetet.

Utställas besvär över beslut, fattat vid sammanträde av ombud för flere kommuner eller av förbundsfullmäktige eller förbundsstyrelse, till vederbörandes hörande, skola handlingarna överlämnas, i förstnämnda fall till ordföranden i den uti § 9 mom. 3 omförmälda delegationen, samt i de senare fallen till förbundsstyrelsens ordförande; och åligger det nämnda ordförande att inom utsatt tid insända den av vederbörande avgivna förklaringen.

Sedan landshövdingen avgjort ärende, som i § 12 sägs, skall utslaget i behörig ordning tillställas besväranden emot bevis, som bör utslaget åtecknas, varjämte avskrift av utslaget meddelas den bland ovannämnda ordförande, som vederbör, med påteckning tillika om tiden, då besväranden erhållit utslaget och avskriften avlämnats till bemälda ordförande. Utslaget skall sedermera utan tidsutdräkt föredragas vid kommunalfullmäktiges eller vederbörande kommunalmyndighets sammanträde samt anses då vara delgivet kommunens medlemmar eller vederbörande myndighet.

§ 14.

Anföras besvär däröver, att beslut ej tillkommit i laga ordning eller att det står i strid med allmän lag eller förordning eller annorledes överskrider deras befogenhet, som beslutet fattat, må landshövdingen, om han finner skäl föreligga, förbjuda beslutets verkställighet.

Grundas besvären därpå, att någons enskilda rätt blivit genom beslutet kränkt, och godkännas besvären, gälle rättelsen till förmån för den som klagade, men stånde beslutet för övrigt fast, om det icke finnes strida mot allmän lag eller förordning, då landshövdingen äger förordna angående upphävande av beslutet i dess helhet.

Denna lag, som upphäver Kap. III i kommunallagen för landskommunerna av den 21 augusti 1930, träder genast i kraft. Tidigare av kommunerna valda ombud och suppleanter kvarstå dock i utövningen av sina uppdrag intill dess erforderliga nyval verkställts. Där stadgar eller organisationsform för sammanslutning av kommuner stå i strid med bestämmelserna i denna lag, skall ett särskilt för ändamålet utsatt sammanträde av kommunernas ombud med tillämpande av de omröstningsgrunder, som förut gälla för sammanträde av förbundets ombud, inom förloppet av två år efter det denna lag trätt i kraft, för förbundet godkänna i denna lag förutsatt grundstadga eller reglemente och underställa densamma landskapsnämnden till fastställelse.